

La llum dels dies que se'n van

La lliçó de música, un dels quadres més coneguts de Johannes Vermeer. WIKIPEDIA

PERE ANTONI PONS

En un dietari, tot hi té cabuda. Segons el talent de l'autor que l'escriu –la força de l'estil, la gràcia persuasiva del to, l'enver-

gadura de la intel·ligència–, aquesta qualitat omnívora pot ser una font de riquesa o bé una trampa mortal, que enllota el text amb una acumulació de materials descontrolada. Tot i que en literatura no hi ha receptes que valguin, és evident que tenir un caràcter singular i treballar amb paciència i rigor és una garantia a l'hora d'escriure un dietari sense que es desbor-di per les vies de la impostura, el tòpic, l'autocomplaença i la floritura.

La finestra de Vermeer és el dietari d'un any sencer (el 2013) de la vida del seu autor, el poeta, novel·lista i assagista Pere Rovira (Vila-seca de Solcina, 1947). Al llarg de les seves més de 500 pàgines, el lector hi trobarà, efectivament, tot el que pot trobar-se en un llibre d'aques-

ta naturalesa: records personals, comentaris de llibres i de pel·lícules, anàlisis de l'actualitat econòmica i sociopolítica, passions, disgustos, plaers, temors, xacres anímiques i corporals, anècdotes relacionades amb el món literari, retrats o referències d'escriptors més o menys coneguts... En un passatge, Rovira recupera una reflexió de Voltaire sobre la vida i la mort, i li retreu que sigui "més enginyós que real". La frase és clau per entendre un dietari que es proposa consignar, sense afectacions, "la vida d'un personatge que es diu igual que l'autor, que viu a la mateixa casa que ell, que comparteix els seus amors, els seus gustos, les seves aversions".

El resultat és, en conjunt, excel·lent. Sobretot, per la consistència clara i elegant de la prosa de Rovira –pel timbre de robusta hospitalitat amb què ressona– i per la intel·ligència amb què observa, reflexiona i jutja tot el que capta la seva atenció. És una intel·ligència estimulante fins i

tot quan s'està en desacord amb les seves conclusions, cosa que passa més d'un cop perquè Rovira, d'opinions contundents i arriscades, pensa sense mals vicis gregaris i escriu –l'expressió és seva– sense timidesa.

La paciència de continuar

El Pere Rovira que ha escrit aquest dietari porta una vida, tal com diu ell mateix, molt diferent de la que va portar durant anys. Ja són lluny les bauxes de sociabilitat de temps enrere, producte de "la turbulència" íntima i "la vanitat", i ara viu en una soledat plètòricament volguda, sedentària i productiva, matisada només per la companyia de la dona a qui estima amb un amor agraït i pacíficament apassionat, per la presència més o menys constant dels fills i de la mare quasi nonagenària, i pels ocasionals encontres amb vells amics, tant del món literari català com castellà.

La severa autocrítica que de tant en tant aplica al seu passat vital i literari, que no el porta a renegar ni del que va viure ni del que va escriure però sí a passar-hi comptes, dona legitimitat a les crítiques que dedica a altres escriptors. En general ponderat però sempre intens, Rovira maleeix el que li desagrada i celebra el que li plau amb la mateixa naturalitat convincent. Entre el que li desagrada, hi ha les aprensions de la vellesa, la mescla d'ingenuïtat i prepotència que determina el comportament de tants poetes, el cosmopolitisme provincià de Muñoz Molina, la boira lleidatana...; entre el que li plau, hi ha el noble record del pare mort, la poesia de Baudelaire, el vi, els exemples modèlics d'Espriu i Vinyoli, la caça, les migdiades...

Per si tot això fos poc, de tant en tant apareix el Rovira poeta –autor de poemes memorables– i amolla una frase precisa i plàstica com un vers: "Quan el cirerer floria, semblava un núvol de perfum blanc". Es nota que *La finestra de Vermeer* és el resultat no de "la pressa a acabar" sinó de "la paciència per continuar". Excel·lent. ♦♦

LA FINESTRA DE VERMEER PERE ROVIRA PROA 528 PÀG. / 21,50 €

L'ESCUMA DE LES LLETRES

De gran vull ser Camilleri

Andrea Camilleri és tot un cas. Amb els 90 anys fets i refets, continua publicant fidel a l'estil de sempre. És un estil literari, diríem, bàsicament popular, sense grans pretensions però efectiu i, sobretot, molt estimat pel públic. Només observant la manera com construeix les novel·les policíiques, no només les del comissari Montalbano, ja ens adonem que l'objectiu no són les floritures. És un mestre de l'el·lipsi. De vegades, les el·lipsis són tan bèsties que sembla mentida que puguin sortir del cap d'una persona gran, si no és que té moltes ganes d'anar per feina. Fets, fets i fets. I endavant. No és estrany que siguin històries perfectes per adaptar-les a la televisió. M'agradaria poder arribar a escriure amb aquesta tranquil·litat: vull anar d'aquí a aquí i hi vaig per la línia més curta.

UN ANCIÀ SENSE VERGONYA

Suposo que, com moltes persones grans, li és bastant igual el que en diguin. Quan arribes als 90 m'imagino que t'ho mires tot des d'una altra perspectiva. M'agrada molt, Camilleri. Ara mateix, Bromera li ha publicat el volum *Dones*, traduït per Enric Salom, en què l'escriptor sicilià, senzillament, es dedica a parlar de dones importants de la seva vida. "Angelica, Carmen, Helga, Inés, Nor, Xènia... Les he estimat a totes, durant una hora o per sempre. Algunes amb gràcia, d'altres amb ímpetu, d'altres tan sols les he imaginat. Sense elles no hauria estat jo". Ens situa al mateix nivell les dones llegides i les dones estimades. Ens retrata personatges que l'han captivat com ara Carmen de Bizet o Antígona, però també persones que l'han enamorat. Qui li agradi, bé, i si no... Camilleri també és actualitat perquè tot just acaba de sortir una nova novel·la policíica, *El cas Santamaria* (en traducció impecable de Pau Vidal), publicada per Edicions 62. Camilleri de tant en tant mostra una mica de fatiga vital relacionada amb el seu Montalbano. En aquests casos fa derives argumentals per distreure's en què ens relata casos criminals on el comissari no apareix. En general, tot i el to social que marca la novel·lística de Camilleri, quan s'allunya de Montalbano agafa una mica més de gruix i, també, de modernitat. A *El cas Santamaria* entra en el tema de la corrupció del món financer. I ho fa a la seva manera: directament, amb ritme, amb personatges dibuixats de manera bàsica però efectiva, i en poques pàgines. Sí, definitivament, de gran vull ser Camilleri. ♦♦

L'APARADOR

ARA

TEATRE

Animals de companyia ESTEL SOLÉ Comanegra

Una colla d'amics es reuneixen per celebrar un sopar el dia que la Beth torna a casa després d'haver estat ingressada per un trastorn psiquiàtric. Així arrenca una de les obres de teatre més sorprenents dels últims anys. Comanegra comença col·lecció de textos teatrals.

ASSAIG

La Caputxinada CLARA FONTS Mediterrània

Mig segle després de la Caputxinada, el llibre de Clara Fons i Duocastella presenta el punt de vista, fins ara inèdit, dels frares del convent de Sarrià que va acollir entre els seus murs els integrants de l'assemblea constituent del sindicat d'universitaris que van plantar cara al franquisme.

FICCIO

El camí de la pesta DANIEL CLOSA Capital Books

El científic Daniel Closa va guanyar el premi Sebastià Juan Arbó amb *El camí de la pesta*, un thriller mèdic que parteix d'un brot inesperat de pesta que amenaça d'acabar amb la humanitat. Closa (Barcelona, 1961) ha publicat nombrosos llibres de divulgació científica i, amb aquesta, quatre novel·les.